

Tentamen i FFM515 Mekanik 1

Tid och plats: Fredagen den 17 januari 2014 klockan 08.30-12.30 i M.

Hjälpmedel: Inga.

Examinator: Måns Henningson, ankn 3245.

Poängberäkning: Varje uppgift bedöms med 0, 1, 2 eller 3 poäng enligt följande principer:
För 3 poäng krävs en helt korrekt lösning.

Mindre fel ger 1 poängs avdrag.

Allvarliga fel (t ex dimensionsfel eller andra orimliga resultat) ger 2 poängs avdrag.

Allvarliga principiella fel eller en ofullständig lösning ger 0 poäng på uppgiften.

Betygsgränser: För att bli godkänd krävs minst 6 poäng totalt på uppgifterna 1-4.

För de som är godkända bestäms betyget av den totala poängen på uppgifterna 1-6 så att 6-10 poäng ger betyg 3, 11-14 poäng ger betyg 4 och 15-18 poäng ger betyg 5.

Grundläggande uppgifter

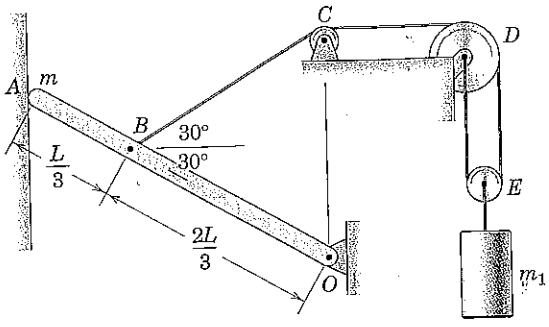
1. Den homogena stängen har massan m och längden L . Bestäm normalkraften från väggen i punkten A. (Friktionen försummas.)
2. Klossen har massan m och ligger på ett plan med lutningsvinkel α . Den statiska friktionskoefficienten är μ_s . Bestäm den minsta horisontella kraft P som behövs för att klossen skall börja glida.
3. Kropparna A och B är förenade med en stel stång med längden $2R$. Uttryck farten v_A för kroppen A i termer av farten v_B för kroppen B i det avbildade läget. (*Ledning:* A's hastighet *relativt* B måste vara vinkelrät mot stängen.)
4. Klotet med massa m är fäst i en lätt stång med längden $5a$. Systemet startar från vila i läget där vinkeln $\theta = 0$ och roterar därefter i ett vertikallplan under påverkan av en kraft med konstant storlek F som hela tiden är vinkelrät mot stängen. Bestäm klotets hastighet som funktion av θ .

Överkursuppgifter

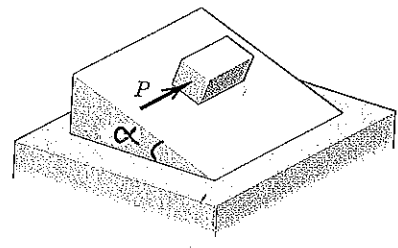
5. Bestäm diametern d på blykulan med densitet ρ_1 så att konen med densitet ρ_2 flyter i det avbildade läget i vattnet med densitet ρ_0 . Det gäller att $\rho_2 < \rho_0 < \rho_1$.
6. Förbränningsgaserna sänds hela tiden ut med den konstanta hastigheten u relativt raketten, som startar i vila vid tiden $t = 0$. Raketens ursprungliga massa är m_0 . Bestäm dess massa m som funktion av tiden så att accelerationen blir konstant lika med a .

Lycka till!

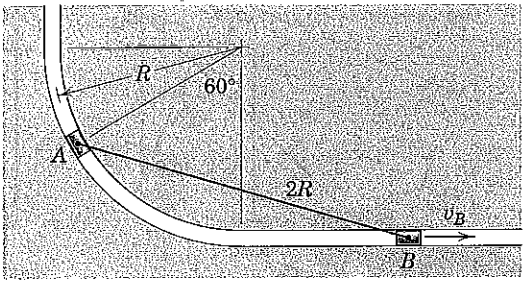
1.

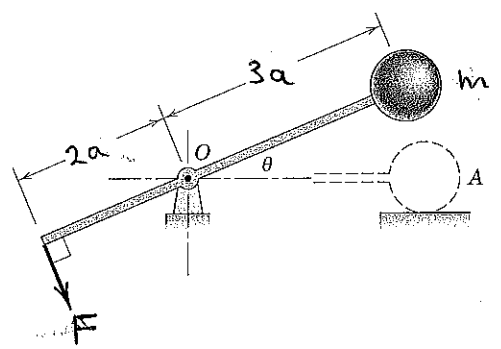
2.

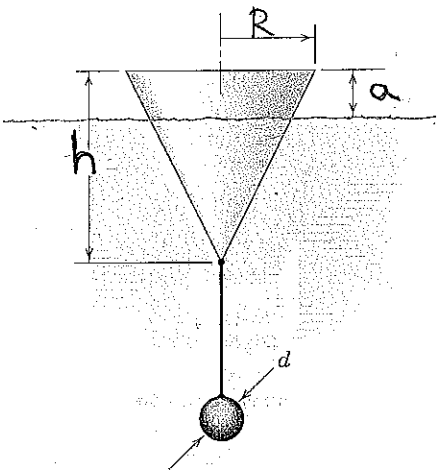
3.

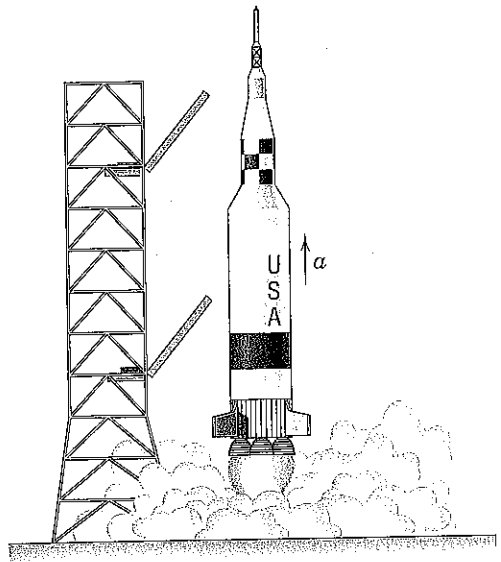
4.

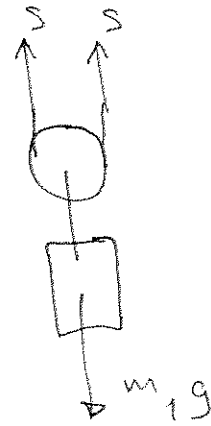
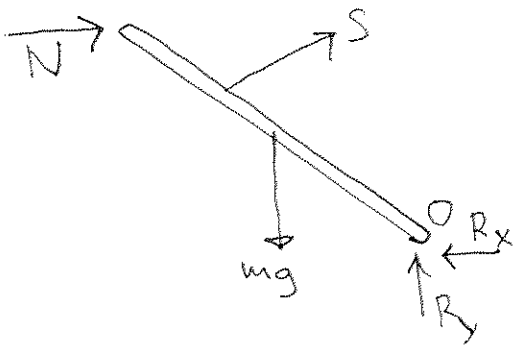
5.

6.

1. Frittlägg stängen och cylindern separat:

Vertikal kraftjämvikt för cylindern och momentjämvikt för stängen ger

$$\uparrow: 2S - m_1g = 0$$

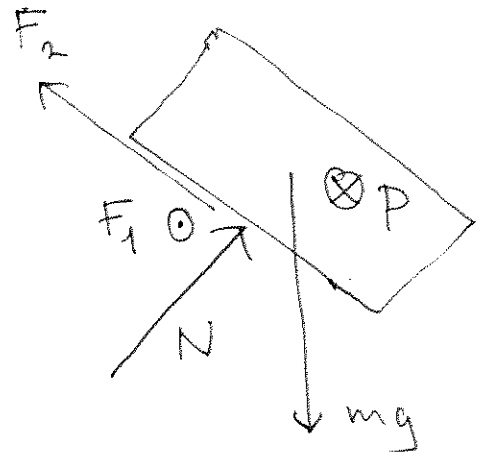
$$\curvearrow O: -NL \sin 30^\circ + mg \frac{L}{2} \cos 30^\circ - S \frac{2L}{3} \sin 60^\circ = 0$$

Varur fås att

$$N = \frac{mg \frac{1}{2} \cos 30^\circ - m_1g \frac{1}{3} \sin 60^\circ}{\sin 30^\circ}$$

$$= mg \frac{\sqrt{3}}{2} - m_1g \frac{1}{\sqrt{3}}$$

2. Frilägg klossen

och ställ upp jämviktsekvationerna

$$\uparrow: N - mg \cos \alpha = 0$$

$$\nwarrow: F_2 - mg \sin \alpha = 0$$

$$\otimes: P - F_1 = 0$$

Da glidning precis sker gäller att

$$\mu_s = \frac{\sqrt{F_1^2 + F_2^2}}{N} = \frac{\sqrt{P^2 + (mg \sin \alpha)^2}}{mg \cos \alpha}$$

Varur fås att

$$P = \sqrt{(\mu_s mg \cos \alpha)^2 - (mg \sin \alpha)^2}$$

3. Inför ortonormerade basvektorer $\hat{i}$ och $\hat{j}$ enligt figuren $\hat{j} \uparrow \rightarrow \hat{i}$.

A's Ortsvektor $r_{A/B}$ och hastighetsvektor $v_{A/B}$ relativt B är då

$$\begin{cases} r_{A/B} = -\frac{\sqrt{15}}{2} R \hat{i} + \frac{1}{2} R \hat{j} & (\text{Pythagoras sats!}) \\ v_{A/B} = (v_A \frac{1}{2} - v_B) \hat{i} - v_A \frac{\sqrt{3}}{2} \hat{j} \end{cases}$$

Villkoret att dessa skall vara ortogonala lyder

$$0 = r_{A/B} \cdot v_{A/B}$$

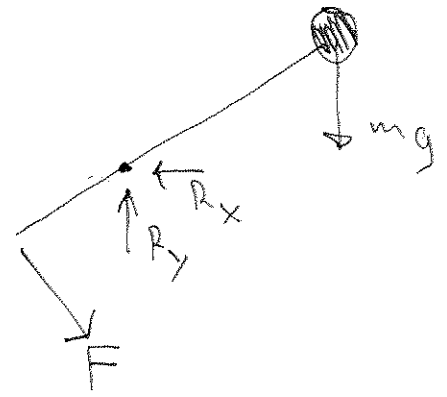
$$= -\frac{\sqrt{15}}{2} R (v_A \frac{1}{2} - v_B) + \frac{1}{2} R (-v_A \frac{\sqrt{3}}{2})$$

Varur fås att

$$v_A = \frac{\sqrt{15}/2}{\sqrt{15}/4 + \sqrt{3}/4} v_B$$

$$= \frac{2\sqrt{5}}{\sqrt{5}+1} v_B$$

4. Frlägg systemet:

Då stängen har vridits vinkeln θ har de yttre krafterna uträttat arbetet

$$W = 2a \theta F - mg 3a \sin \theta$$

Energiprincipen ger nu (med start i vila) att detta skall vara lika med den kinetiska energin

$$K = \frac{1}{2} m v^2$$

Varur fås att

$$v = \sqrt{\frac{4a \theta F}{m} - g 6a \sin \theta}$$

5. Tyngdkraften på konen är $\frac{1}{3} \pi R^2 h \rho_2 g$.
" kulan " $\frac{4\pi}{3} \left(\frac{d}{2}\right)^3 \rho_1 g$.

Lufkraften från vattnet är

$$\frac{1}{3} \pi R^2 h \left(\frac{h-a}{h}\right)^3 \rho_0 g + \frac{4\pi}{3} \left(\frac{d}{2}\right)^3 \rho_0 g.$$

Vertikal kraftjämvikt ger nu

$$\frac{1}{3} \pi R^2 h \left(\left(\frac{h-a}{h}\right)^3 \rho_0 - \rho_2\right) g = \frac{4\pi}{3} \left(\frac{d}{2}\right)^3 (\rho_1 - \rho_0) g$$

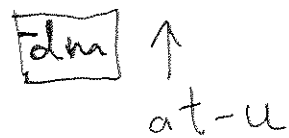
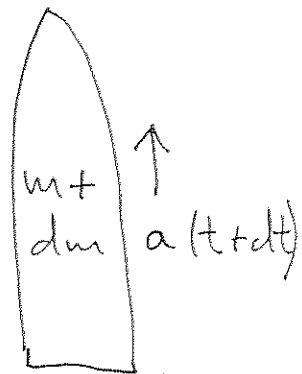
Varur fås att

$$d = 2 \sqrt[3]{\frac{R^2 h}{4} \left(\left(\frac{h-a}{h}\right)^3 \rho_0 - \rho_2\right) / (\rho_1 - \rho_0)}$$

6. Vid tiden t :

Vid tiden $t+dt$:
(dm är negativt.)

Impulslagen:

$$-mg dt = (m+dm)a(t+dt) + (-dm)(at-u) - mat$$

Till första ordningen i dm och dt ger detta

$$-mg dt = ma dt + dm u$$

med lösningen

$$m = m_0 e^{-\frac{a+g}{u} t}$$

m_0 = begynnelsevärde
då $t=0$.